

LEI

WAGENINGEN UR

Ontwikkeling in groepshuisvesting voor dragende zeugen

Robert Hoste (LEI) en Carola van der Peet-Schwering (ASG)

Vanaf 2013 moeten alle dragende zeugen in Nederland in groepshuisvesting worden gehouden. Het omschakelingsproces is sinds begin 2003 al aan de gang. Toen startten veel zeugenhouders met voerstation en strobed. De tendens nu is dat er steeds meer voerligboxen met uitloop worden gebouwd. In opdracht van het Ministerie van LNV hebben LEI en ASG (Wageningen UR) onderzoek gedaan naar de stand van zaken rond groepshuisvesting van zeugen. Er is gebruik gemaakt van voorlopige cijfers van de landbouwtelling van 2008. Hierin is gevraagd naar huisvestingssystemen bij zeugenhouders. Bovendien is een (representatieve) telefonische enquête uitgevoerd door Agridirect met aanvullende vragen, onder zeugenhouders met minstens 100 zeugen. De resultaten geven de situatie per voorjaar/zomer 2008.

Foto 1 Voerligboxen met uitloop

foto: ASG Wageningen UR

Aandeel zeugen in groepshuisvesting

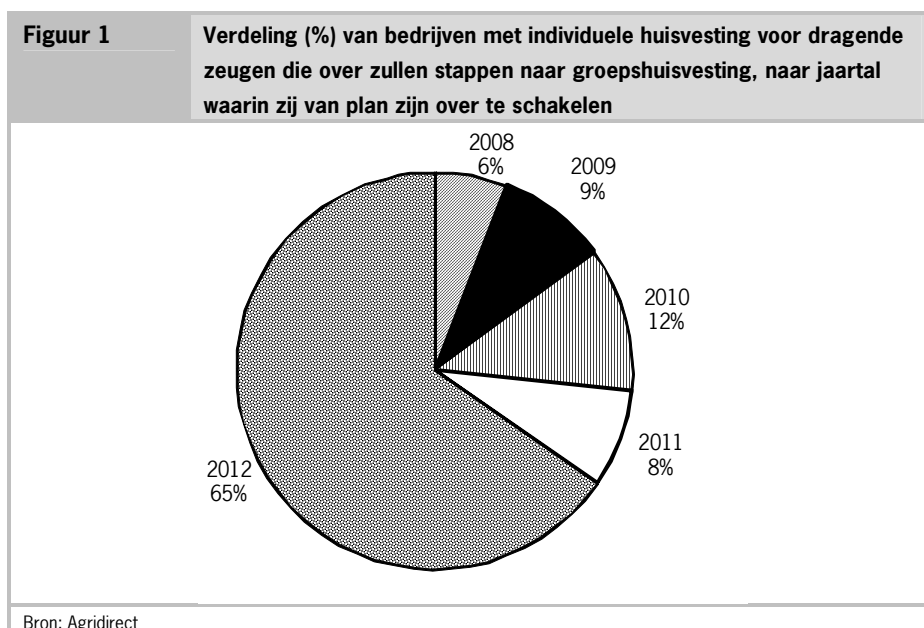
Ruim de helft (56%) van de bedrijven met zeugen huisvest de dragende zeugen op dit moment al in groepen. Deze bedrijven hebben 59% van de dragende zeugen in Nederland. Hieruit volgt dat 44% van de bedrijven, met 41% van de zeugen, nog individuele huisvesting heeft voor dragende zeugen. Van het totaal van circa 739.000 dragende zeugen in Nederland in 2007 moet dus nog hokcapaciteit voor ongeveer 300.000 zeugen omgeschakeld worden naar groepshuisvesting. Het totaal aantal zeugen op deze bedrijven (inclusief zeugen met biggen) bedraagt circa 0,4 mln.

Omschakeling naar groepshuisvesting en sanering

In 2007 waren er ruim 3.600 bedrijven met zeugen. Dat aantal is sinds 1986 sterk teruggelopen, gemiddeld met 7,3% per jaar. Veelal ging dat om bedrijven waar het houden van zeugen een neventak is, want de afname van het aantal gespecialiseerde zeugenbedrijven bleef over die periode beperkt tot 4,8% per jaar. Aangenomen mag worden dat er tot het jaar 2013 nog 800 tot 1200 bedrijven zullen stoppen met de zeugenhouderij. Uit de telefonische enquête blijkt dat 54% van ondervraagde zeugenhouders met individuele groepshuisvesting komende jaren zal overschakelen op groepshuisvesting. Een kwart geeft aan te gaan stoppen met de zeugenhouderij en de resterende 20% weet nog niet wat ze tot 2013 gaan doen. Van de ongeveer 1.600 varkenshouders die nu nog individuele huisvesting van dragende zeugen hebben, zal dus naar verwachting tussen de 54 en 74% nog omschakelen naar groepshuisvesting.

Tijdstip van overschakeling

Aan de zeugenhouders die nog zullen overschakelen op groepshuisvesting is in de telefonische enquête gevraagd voor welk jaar ze dat gepland hebben. De meeste bedrijven (66%) zijn van plan om pas in 2012 (het laatste jaar voor de verplichting) de overstap naar groepshuisvesting te maken (figuur 1). Verondersteld mag worden dat dit ook te maken heeft met het inpassen in het bedrijfseigen investeringsritme, omdat de bestaande stalrichting nog niet is afgeschreven. Een belangrijk deel van de bedrijven (42%) geeft aan de overstap naar groepshuisvesting te combineren met bedrijfsvergroting. Een kwart van de bedrijven zegt niet te gaan uitbreiden en anderen weten het nog niet.

Systeem van groepshuisvesting

Het voerstation zónder stro is momenteel het meest voorkomende systeem van groepshuisvesting, gevolgd door voerligboxen met uitloop en voerstation mét stro. Veel bedrijven (53%) die nog moeten overschakelen op groepshuisvesting geven aan een sterke voorkeur voor voerligboxen met uitloop te hebben (tabel 1). Slechts ongeveer 10% van de bedrijven wil overschakelen naar een voerstation met of zonder stro. De meeste bedrijven willen overschakelen naar een systeem met zeugen in stabiele groepen (60%). Een kwart van de bedrijven weet nog niet naar welk systeem van groepshuisvesting ze zullen overschakelen. Vooral de grotere bedrijven lijken een voorkeur te hebben voor voerligboxen met uitloop. Dit geldt zowel voor de reeds omgeschakelde bedrijven als voor de bedrijven die nog zullen omschakelen. De meest genoemde redenen om te kiezen voor *voerligboxen met uitloop* zijn: werkgemak, rust voor de zeugen, betere controle en

overzicht, best inpasbaar op het bedrijf en een combinatie van de genoemde redenen en/of separatiemogelijkheid. De meest genoemde redenen om te kiezen voor *voerstation met of zonder stro* zijn: werkgemak, best inpasbaar op het bedrijf en betere controle en overzicht. Er is dus een overlap in argumenten bij de keuze uit de verschillende huisvestingssystemen.

Tabel 1	Verdeling van bedrijven met zeugen (%) naar (beoogd) huisvestingssysteem;		
	Bedrijven met groepshuisvesting		Nog om te schakelen bedrijven
	bedrijven (%)	zeugen (%)	bedrijven (%)
Voerstation met stro	16	16	2
Voerstation zonder stro	54	51	8
Voerligboxen met uitloop	20	23	53
Anders	6	7	12
Onbekend / Weet nog niet	2	2	25
Totaal	100	100	100

Bron: CBS-Landbouwtelling en Agridirect

Meer informatie:

Notitie: Ontwikkeling in groepshuisvesting voor dragende zeugen tot 2013. (beschikbaar op www.lei.wur.nl)